Газ-Мар.
1-14

Комплект

1938 ий
3
АПРЭЛЬ
№ 29 (412)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаcэ пролэтар-шамыч, ушнызa!

Рвезэ Коммунист

ВЛКСМ
Маробком
дэн
Горком
орган

ПРОПАГАНДЭ ПАША АКЛЫДЫМАШЫМ ПЫТАРЫМАН

Молодьожым коммунизм шӱлышэш воспитатлашлан эн пэрвойак нунын коклаштэ политико-воспитатэльный пашам сайэмдыман. Молодьожын политичэский шинчымашыжым чарныдэ нӧлтэн шогыман.

Тугэ гынат, йужо бэспэчный комсомол пашайэн-шамыч молодьожын политичэский шинчымашыжым нӧлталаш йӧршын огыт тыршэ. Тидын нэргэн вэрла гыч пурышо сигнал-шамыч да тачэ номырэш пэчэтлымэ йункор сэрыш-шамыч пэш раш ончыктат.

Рэспублик мучко обкомолын сводкыжо почэш комсомолэц-шамыч политучобо дэнэ 89,6 процэнтлан авалтымылан шотлалтэш. Ко тидэ сводко гына. Чынжым гын, йатыр кружок-шамыч формальнэ, кагаз ӱмбалнэ гына шотлалтыт. Тэвэ Морко районышто 6 политшкол, Йоласал районышто 8 политшкол пашам йӧршын огыт ыштэ. А райкомол сэкрэтарь-шамыч Пэтров дэнэ Кочэтов йолташмыт тидым нормальнэ пашалан шотлат. Политкружок-шамычын пашаштым сайэмдаш огытат шоналтэ.

Адак шуко кружоклаштэ пропагандист-шамычын титакышт дэнэ заньатьэ чӱчкыдын кӱрлалтэш. Кырык-Марий районышто тэний 65 заньатьэ, Оршанкэ районышто 43 заньатьэ кӱрлалтын. А посна райкомол пашаэ-шамыч заньатьэ кӱрлмӧ ваштарэш кучэдалмэ олмэш шкэштат тидылан способствоватлэн гына шогат. Оршанкэ райкомолын политучобо отдэл вуйлатышыжэ Охотников йолташ шкэ политшколыштыжо шуко кана заньатьым кӱрлын.

Пропагандист-шамыч дэнат паша кӱлэш сэмын шындымэ огыл. Кырык Марий райкомол (сэкрэтарь Алатов политучобо отдэл вуйлатышэ Садков) фэвраль тылзэ гыч ик пропсэминарымат эртарэн огыл.

Политшколыш нэсойузный молодьож эша начар шупшалтын. Йоласал районышто улыжат 76 нэсойузный молодьож, Оршанкэ районышто 177 йэн вэлэ политучобо дэнэ авалтымэ улыт.

Политико - воспитатэльный пашан начар организоватлымыжым комсомол пашайэн-шамычын пропагандэ пашашкэ аклыдымын ончымаш дэнэ гына умландараш лийэш. Политучобо кэчын политшколлашкэ лэкмэ олмэш Оршанкэ райкомолын пашайэнгышт жапым кабинэтыштэ шинчылт эртарат.

Обкомолат пропагандэ пашам сайэмдымэ шотышто кӱлэш мэрым ыштэн огыл. Йатыр годым обкомол пашайэн-шамыч вэрлашкэ лэктыт гынат, пропагандистлан кӱлэш полышым огыт пу. Политшколын заньатьыштыжэ огыт участвоватлэ. Тидын дэнэ гына рэспублик мучко 1157 комсомолэц политучобо дэнэ авалтыдэ кодын.

Пропагандэ пашам ик политшкол паша дэнэ гына ограничитлаш ок лий. Тидлан агитационно-массовый пашан тӱрлӧ формыжым примэньатлыман. Молодьожлан тӱрлӧ тэмэ дэнэ лэкцийым, бэсэдым эртарыман, клуб, лудмо пӧрт пэлэн тӱрлӧ самодэйатэльный кружок-шамычым организоватлыман.

КОМСОМОЛ ОРГАНИЗАЦИЙ ПАШАМ САЙ ЫШТА

Йошкар-Ола марпрофтэхшкол пэлэнсэ комсомол организаций эрэак кушкын шога. 1937 ий сэнтьабрь тылзыштэ 10 комсомолэц гына ыльэ. Тэний нэсойузный молодьож кокла гыч комсомол радамыш 29 йэнгым угыч пуртымо. Комсомол организаций сэкрэтарь Логинова йолташ шкэ пашажым сай ышта. Нэсойузный молодьож коклаштэ массово - политичэский пашам ыштымэ дэнэ комсомолыш пураш шонышо кызытат улыт.

Политучобым сай организоватлымэ. Заньатий план почэш кӱрылтдэ эрталтэш. Политичэский учобо дэнэ чыла комсомолэцым, тугак комсомолышто шогыдымо молодьожымат авалтымэ. Нуно политзаньатийыш жапыштыжэ коштыт.

Чугунова М.

Ончыл молодьож комсомолыш пура

„Луговой" колхоз пэлэн (Звэнига район) комсомол организацийым организоватлымэ. Тушко чылажэ 10 йэнгым пуртымо.

Ю. Григорьйэв.

Сталин лӱм колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыш (Пэктубай район) колхозный молодьож кугу куанымаш дэнэ пура. Шукэртэ огыл комсомол радамыш Вэсэлов П., Камайэва А., Вэсэлов И. да Сэргэйэв А. йолташмыт пурышт.

Сэмьонов И.

Тыгак „Йэрмучаш" колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыштэ шукэртэ огыл 3 йэн ВЛКСМ члэныш пурэныт.

Ложкин Йапык.

Руководьащий партийнэ орган-шамыч сайлымашым эртарымэ нэргэн

ВКП(б) Цэнтральный Комитэтын пунчалжэ

1938 ий апрэль—ийуньын пэрвой пэлыжэ жапыштэ чыла пэрвичный, районный, городской, окружной, областной, крайэвой дэн рэспубликанский партийнэ организацийлаштэ руководьащий партийнэ орган-шамыч сайлымашым эртараш кӱлмылан шотлаш.

Шуышаш сайлымаштэ чыла партийнэ организацийын пэш важнэ задачыжлан руковдьащий партийнэ органлашкэ мэмнан партийлан мучашдымын прэданнэ, калык тушман-шамыч ваштарэш кучэдалмашэш испытаннэ да коммунистичэский партийын пашажым мучаш мартэ аралэн кэртшэ, тичмашын тэргымэ большэвик-шамыч сайлымашым обэспэчитлымашым шотлаш.

Руководьащий партийнэ орган-шамычым сайлымаш партийнэ политичэский пашам умбакыжэ уло вий дэнэ нӧлталмэ, массэ дэнэ парторганизацийын кылжым пэнгыдэмдымэ да парторганизаций-шамыч ончылно шогышо политичэский дэн озанлык задачэ-шамычым сэнгымаш дэнэ шуктымо знак дэнэ эртарыман.

Руководьащий партийнэ орган-шамыч сайлымашым партий кӧргысӧ дэмократийым строго шуктымо да большэвистский критик дэн самокритикым лӱддэ шарымэ нэгызэш эртараш кӱлэш.

ВКП(б) ЦК.

1938 ий 29 март.

РУКОВОДЬАЩИЙ ПАРТИЙНЭ ОРГАН-ШАМЫЧ САЙЛЫМАШЫМ ЭРТАРЫМЭ НЭРГЭН ИНСТРУКЦИИ

1. Руководьащий партийнэ орган-шамыч сайлымым эртарымэ годым ВКП(б) ЦК Плэнумын 1937 ий 27 фэвральысэ тыгай пунчалжым строго шукташ кӱлэш:

„Парторган - шамычым сайлымэ годым спискэ дэнэ голосоватлымым чараш. Голосованьым посна кандидатур дэнэ эртараш, тидын годымак партийын чыла члэнжылан кандидат-шамычым отводитлаш да нуным критиковатлаш нэограничэннэ правам обэспэчитлаш. Парторган-шамычым сайлымэ годым кандидат-шамычлан закрытэ (тайнэ) голосованьым установитлаш".

2. Закрытэ (тайнэ) голосованьэ дэнэ сайлалтыт:

а) пэрвичнэ партийнэ организаций дэч районный, городской партийнэ конфэрэнцийыш дэлэгат-шамыч да районный, городской, окружной партийнэ конфэрэнций дэч областной, крайэвой партийнэ конфэрэнцийыш да нацкомпартий сйэздыш дэлэгат-шамыч;

б) пэрвичнэ партийнэ организаций партийнэ комитэт члэн-шамыч да партийнэ организатор-шамыч (кушто партком укэ), райком, горком, окружком, обком, крайком дэн нацкомпартий ЦК плэнум члэн-шамыч да рэвизионно комиссий члэн-шамыч.

3. Пэрвичнэ парторганизаций партком сэкрэтарь-шамыч, райком, горком, окружком, обком, крайком, нацкомпартий ЦК сэкрэтарь дэн бӱро члэн-шамыч соотвэтствуйущий комитэтын плэнумэшыжэ виш голосованьэ дэнэ сайлалтыт.

4. Прэзидиум да партийнэ конфэрэнцийын (погынымашын) моло руководьащий органжэ конфэрэнцийын (погынымашын) шкэнжынак опрэдэлитлымэ кугыт виш голосованьэ дэнэ сайлалтыт.

Конфэрэнцийын руководьащий органышкыжэ да угыч сайлымэ партийнэ комитэт составыш тугак партийнэ конфэрэнцийын совэщатэльнэ йӱк праван дэлэгат-шамычат сайлалт кэртыт.

5. Руководьащий партийнэ орган-шамычым сайлымаш соотвэтствуйущий партийнэ комитэтын да рэвизионно комиссийын отчотный докладыштым колыштмэк, кангашымэк да нунын почэш конфэрэнцийын (погынымашын) рэшэньым лукмэкыжэ эрталтэш.

Партийнэ орган-шамычын отчотышт прэдваритэльнэ партийын соотвэтствуйущий комитэтшын плэнумэшыжэ кангашалтэш.

Партий комитэтын плэнумэшыжэ отчотный докладым прэдваритэльнэ кангашымаш тидэ комитэтын плэнум члэнжэ - шамычым партийнэ погынымашыштэ да конфэрэнцийыштэ партийнэ организацийын руководствыжым критиковатлымэ дэнэ выступатлаш права дэч посна ок кодо.

6. Сайлымашым эртарымэ дэч ончыч конфэрэнций (погынымаш) сайлышаш партийнэ орган члэн дэн кандидат-шамыч шотым установитла.

7. Руководьащий партийнэ органын у составышкыжэ кандидатур шамыч дэлэгат-шамыч дэнэ выдвигатлалтыт да вигак партийнэ конфэрэнцийэшак пэрсональнэ (партийнэ органын члэнышкыжэ да кандидатышкыжэ посна) кангашалтыт.

Спискым прэдваритэльнэ составитлымаш да тудым партийнэ конфэрэнцийын (погынымашын) засэданьыжэ дэч посна кангашымаш ок допускатлалт.

Руководьащий партийнэ органын составышкыжэ тидэ альэ вэс кандидатурым выставитлаш шонышо погынымашын кажнэ участникшылан, конфэрэцийын дэлэгатшылан конфэрэнций (погынымаш) прэзидиум кандидатур нэргэн прэдложэньым ышташлан да тидэ прэдложэньым нэгызлышашлан мутым пуа.

Кандидатур-шамыч выставитлымым чарымэ нэргэн прэдложэньэ пура гын, конфэрэнций (погынымаш) прэзидиум тидэ прэдложэньым конфэрэнцийлан (погынымашлан) рэшитлашыжэ шында да у кандидатур-шамычым умбакыжэ возаш альэ возымым чарнаш вопрос виш голосованьэ дэнэ рэшитлалтэш.

8. Руководьащий партийнэ органын составышкыжэ выдвигатлымэ чыла кандидатурым кангашымаш партийнэ конфэрэнцийын (погынымашын) прэзидиумышкыжо пурымо сэмын нуным кузэ возымо порьадкэ дэнэ ышталтэш.

Кандидатур - шамычым пэрсональнэ кангашымэ годым руководьащий партийнэ органын составышкыжэ выдвигатлымэ кандидатур-шамычым отводитлаш нэограничэннэ правам обэспэчитлыман, вэс сэмынжэ кажнэ дэлэгат выдвигатлымэ кэч мыньар кандидатурым отводитлэн кэртэш да выдвигатлымэ кажнэ кандидатур шотышто, „вэрчат", тугак „ваштарэшат", кэч мыньар дэлэгат ойлэн кэртэш.

Тидэ альэ вэс кандидатур кангашымым чарнымэ нэргэн прэдложэньэ пура гын, конфэрэнций (погынымаш) тидэ кандидатурым кангашымым чарнымэ альэ умбакыжэ шуйымо нэргэн вопросым виш голосованьэ дэнэ рэшитла.

(Мучаш 2-шо могырышто).

54

РУКОВОДЬАЩИИ ПАРТИИНЭ ОРГАН-ШАМЫЧ САИЛЫМАШЫМ ЭРТАРЫМЭ НЭРГЭН ИНСТРУКЦИИ

МУЧАШ

Партийнэ конфэрэнцийын совэщатэльнэ йӱк праван дэлэгатшэ - шамыч да ВКП(б) члэныш кандидат-шамыч пэрвичнэ парторганизацийын погынымаштыжэ да районный партийнэ погынымаштэ руководьащий партийнэ органлашкэ кандидатур - шамычым кагашымэ годым совэщатэльнэ йӱк праван улыт.

9. Ваштарэшышт отвод пурыман кандидат-шамычым кагашымэ дэч вара, кажнэ посна случайыштэ руководьащий партийнэ органыш закрытэ (тайнэ) голосованьэ дэнэ сайлымым эртарашлан партийнэ конфэрэнцийын (погынымашын) составитлымэ спискыш тидэ кандидатурым пурташ альэ пурташ огыл нэргэн вопросым виш голосованьэ порьадкэ дэнэ эртараш кӱлэш.

Тидын годым „отвод вэрч", тугак „отвод ваштарэшат" чыла йӱкым шотлэн налаш кӱлэш.

Ваштарэшышт отвод пурыдымо кандидатур шамыч виш голосованьыш огыт шындалт да закрытэ (тайнэ) голосованьэ дэнэ сайлымашым эртарашлан спискыш пурталтыт.

10. Руководьащий партийнэ орган-шамыч сайлымашым эртарымэ дэч ончычак голосованьын рэзультатшым шотлэн налашлан партийнэ конфэрэнций (погынымаш) виш голосованьэ дэнэ конфэрэнцийын (погынымашын) установитлымэ количэствэ дэнэ счотный комиссийым сайла. Счотный комиссий члэн-шамыч счотный комиссий прэдсэдатэльым сайлат.

Голосованьэ дэч ончыч счотный комиссий прэдсэдатэль партийнэ конфэрэнцийын (погынымашын) дэлэгат - шамычлан закрытэ (тайнэ) голосованьым эртараш порьадкым умылтараш обӓзан.

11. Руководьащий партийнэ орган-шамычым сайлымэ годым закрытэ (тайнэ) голосованьэ партийнэ конфэрэнцийын закрытэ засэданьэшыжэ рэшайущий йӱк праван дэлэгат-шамычын гына улмышт годым эртаралтман.

12. Рэшайущий йӱк праван кажнэ дэлэгат руководьащий партийнэ органыш конфэрэнцийын (погынымашын) палэмдымэ кандидатур-шамыч спискым ик экзэмпльарым налэш. Партий члэнын дэлэгатскнй мандатэшыжэ альэ конфэрэнцийыштэ (погынымаштэ) улшо партий члэн - шамыч спискэш партий члэн голосованьыштэ участвоватлэн, манын палэмдыман.

13. Закрытэ (тайнэ) голосованьэ годым кажнэ дэлэгатын кандидатур-шамыч спискыштэ, партийнэ органыш мыньар йэн дэнэ сайлаш конфэрэнцийын (погынымашын) установитлымыжэ дэч зависитлыдэ, посна кандидатур - шамычым удырлаш альэ руководьащий партийнэ органын составышкыжэ у кандидатуршамычым йэшараш праважэ уло.

14. Голосованьэ дэч вара счотный комиссий избиратэльнэ йашлык-шамычым почэш да конфэрэнций (погынымаш) зданьэ гыч лэкдэ, партийнэ орган члэншамычым посна да партийнэ орган члэныш кандидат-шамычым посна, голосованьын рэзультатшым шотла.

Счотный комиссий кажнэ кандидатурлан посна „вэрч" да „ваштарэш" чыла йӱкым шотлэн налаш обӓзан.

Йӱк - шамычым шотлэн налмэ дэч вара счотный комиссий протоколым составитла, тушко кажнэ кандидатурлан посна голосованьын рэзультатшым воза да тидэ протоколым комиссийын чыла члэнжэ подписатла.

Шотлэн налмым эртарымэ помэщэньыштэ счотный комиссий члэн-шамыч дэч посна иктат лийын ок кэрт.

15. Счотный комиссий партийнэ конфэрэнцийын (погынымашын) засэданьэшыжэ кажнэ кандидатур шотыштo посна голосованьын рэзультатшым докладыватла.

Руководьащий партийнэ орган составыш сайлалтшылан шукырак йӱкым, но конфэрэнцийыштэ у л ш о рэшайущий йӱк праван дэлэгат-шамычын пэлыжэ дэч шагал огыл йӱкым налшэ кандидатур-шамыч шотлалтыт.

16. Закрытэ (тайнэ) голосованьын чыла матэриалжэ (кандидатур-шамыч спискэ, письмэннэ зайавлэньэ-шамыч, голосованьым шотлымаш да моло) партийнэ органлаштэ сэкрэтнэ докумэнт сэмын аралалтман.

ВКП(б) ЦК.

1938 ий 29 март.

Йошкар-Ола пионьэр пӧртыштӧ йоча-шамыч шкэ ыштымэ сӱрэтыштым ончат.

(Пионьэр пӧрт пэлэнсэ фотокружокын фотожо).

САМЫРЫК КОМСОМОЛЭЦ-ШАМЫЧ КОКЛАШТЭ ПАШАМ САИЭМДАШ

СССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмэ жапыштэ Сотнур районышто улшо посна комсомолэцшамыч коммунист партийлан мучашдымэ прэданный улмыштым, массэ коклаштэ пашам ыштэн моштымыштым раш ончыктышт. Тидлан вэрчынак сайлымаш дэч вара комсомолыш пурымэ шукэмэ. Тидэ шотым цифровой данный пэш сайын пэнгыдэмда. Йанварь тылзэ гыч тӱналын альэ мартэн район мучко чылажэ 235 рвэзэ, тидэ шот гыч 53 ӱдыр комсомолыш пурэныт. „Марий йал" колхоз пэлэн сайлаш йамдылалтмэ жапыштэ 2 комсомолэц вэлэ ыльэ гын, кызыт 10 комсомолэц мартэ кушкын. „Красный Стекловар" йанда заводыштат комсомолыш йатыр пурэныт. Тыгай факт-шамычым моло вэрэат ужаш лийэш.

Но тыштэ ик кугу ситыдымашым палэмдыдэ ок лий. Сотнур райкомол угыч пуртымо комсомолэц - шамыч дэнэ пашам ок ыштэ. Кажныжым политик тунэммаш дэнэ авалтэн шуктымо огыл. Кызыт йатыр колхозлаштэ угыч комсомолыш пуршо-шамыч могай пашам ыштэ, тунэммашым куэ организоватлаш огыт шинчэ. ВЛКСМ райком комсомолыш пурымо нэргэн йодмашым пэшак эркын онча, йужо матэриал 1-2 тылзэ мартэн кийа. Тачэ кэчылан комсомолыш пурымо нэргэн 26 йодмаш райкомолыштo ончыдэ кийа.

Сотнур райкомоллан вэлэ огыл, моло райкомол-шамычланат раш шинчаш кӱлэш, угыч пуртымо комсомолэц дэнэ пашам ыштымаш нуным пашалан туныктымаш—комсомол организацийын эн кугу пашажэ. Тидэ кугу пашам кажнэ комсомол организацийлан чэсть дэнэ шуктэн шогыман да угыч пуршо комсомолэцым комсомолын активный пашашкыжэ шуптшын шогыман.

С. Саньуш.

ЛОТОРЭЙ БИЛЭТЫМ НАЛЫТ

„Элиэт" промколхозыштo (Звэнига район) лоторэйный билэтым куанэн налыт. Допризывник-комсомолэц Долгов И. дэн Рыбаков А. 10 тэнгэ гыч налыныт. Тыгак Иванов М., Актуганов К. молат 10 тэнгэ гыч нальыч. Комсомолэцшамыч коклаштэ чылажэ 150 тэнгэм шарымэ.

Кызыт комсомол организаций лоторэйный билэтым колхозник-шамыч коклаштэ шараш пижын.

Данилов.

Н. РӒБЧИКОВ

ВЛКСМ МАРОБКОМ СЭКРЭТАРЬ

ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЫМ ШУКТАШ

ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтын V-шэ плэнумжо эн ончычак национальный областьласэ да рэспубликласэ комсомол организацийшамычын пашашт нэргэн вопросым лончылыш.

Совэт власть, коммунистичэский партий мэмнан элын чыла молодьожым эксплоатаций да орланымаш дэч курымэшлан утарэн. Тудлан политичэский да культурно кушкашыжэ чыла условийат уло.

Марий рэспубликын комсомол организацийжэ чыла улшо условийым молодьожын культурно да политичэский кушкашыжэ ситышын кучылтын кэртын огыл.

Марий АССР-ын шуко комсомол организаций-шамыч молодьожым тошто нэлэ илыш нэргэн огыт умландарэ. ВЛКСМ Обкомат молодьожым СССР-ысэ калык-шамычын историйыштым, пашазэ классын коммунистичэский партий вуйлатымэ почэш гэроичэский кучэдалмашым шагал умландармыжэ дэнэ кугу йоҥылышым ыштэн. Мэмнан рэспубликыштэ мэмнан калык коклаштэ политичэский паша пэш начарын шындалтын. Фашизмын агэнтшэ-шамыч троцкистско - бухаринский шпион дэн буржуазный националист-шамыч марий калык коклаш руш культур пурымашым чаракэн шогэныт. Тидэ цэль дэнэ нуно школлаштэ руш йылмэ тунэммашым кӱрлаш тыршэныт. Калык туныктымо фронтыштo лийшэ врэдитэльский пашан кодшыжым пытараш комсомол организаций ситыдымын полшэн шогэн. Тидэ эн ончычак комсомол организаций-шамычын йужо вэрэжэ тушман элэмэнт - шамыч дэнэ шӱкангмашышт дэнэ умландаралтэш.

Мэмнан организацийыштэ политик тунэммаш пэш лушкыдын шындалтын. Рэспублик мучко 1157 комсомолэц нимогай кружокыштo да школыштат огэш тунэм.

Йатыр райкомол сэкрэтарь-шамыч тидэ кугу ситыдымашым учэбник, литэратур укэ дэнэ умландараш тӧчат. Тидэ йоҥылыш! Мланна тунэмаш чыла йӧнат уло, организоватлэн гына мошташ кӱлэш.

ВЛКСМ ЦК плэнум палэмдыш: комсомолын йатыр пашайэнгжэ-шамыч фэодально-крэпостничэский пэрэжиткэ ваштарэш огыт кучэдал. Калык тушман-шамыч комсомолын слабостьшо дэнэ пайдаланэн, молодьож коклашкэ фэодальнокрэпостничэский пэрэжиткым пуртэн шогэныт. Комсомол комитэт-шамыч тидым ужын шогэн гынат, кӱлэш мэрым ыштэн огытыл. Сандэнак случайнэ огыл, мэмнан рэспубликыштэ комсомолын вуйлатымэ пашаштыжэ ӱдыр кокла гыч пэш шагал улыт. Вуйлатымэ пашашкэ у йэншамычым выдвигатлымаш дэч лӱдмаш альат уло.

Мэмнан пашаштына критик дэн самокритик шагал. Комсомолын посна вуйлатышэ пашайэҥышт кокла гычак политичэский нэграмотный - шамыч улыт. Йужо ВЛКСМ райком, тыгак обкомат посна вуйлатышэ пашайэҥышт коклаштэ пашам ик йэшла, круговой поруко шот дэнэ ыштымаш вэрым налын. Пашаштэ канцэльарско - бӱрократичэский мэтод улэда.

ВЛКСМ Цэнтральнэ Комитэтын плэнумжо чыла тидэ ситыдымаш-шамычым большэвикла тӱжвак лукто да нуным кӱчык жапыштэ пытараш корным ончыктыш.

Плэнум тыгак комсомолэц - шамычым комсомол гыч йоҥылыш луктэдымашым пытарымэ шотышто пунчалым луктын. ЦК плэнумын ончыктымо йоҥылыш-шамыч мэмнан организацийыштат йатыр лийын. Рэспублик мучко 1937 ийыштэ тӱрлӧ амал дэнэ чылажэ 527 йэҥым лукмо. Нунын кокла гыч 194 йэҥым тушман пашалан лукмо. Мутат укэ, йатыржым тыштэ йоҥылыш титаклымэ, Комсомол организаций-шамычын комсолол гыч лукмашкэ формальнэ, бездушно относитльмыштым тыгай факт-шамыч ончыктат: Йурин райкомол успэвайэмость нэргэн табэльыштэ отмэткым вашталтымылан учэница Бэлэновам „шпионка" лӱмым пумашкэ шуктэн, комсомол гыч луктын. Йошкар-Ола горком тэргэн налдэ Стрэльников йолташым, Кырык - Марий райкомол Изэвстратов йолташым, Ма-

ПРОПАГАНДЭ ПАШАМ КӰЛЭШ КӰКШЫТЫШ!

МЭМНАН АГИТАЦИОННО-МАССОВЫЙ ПАША ОПЫТНА

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ жапыштэ агитационно-массовый пашам ышташлан мэмнан комсомол организаций XI шэ избиратэльный участкыш 25 комсомолэцым да подшэфный „Передовик" колхозыш 20 комсомолэцым агитаторлан шогалтэн ыльэ. Тидэ агитационно-массовый паша ыштымашым мэ кызытат лутарэн огына ул. Нинэ 45 агитатор агитационный пашам избиратэльшамыч коклаштэ чарныдэ ыштат.

Комсомол комитэт агитатор-шамычлан пашаштым сайэмдашлан эрэак полышым пуэн шога. Партийный организаций дэнэ пырльа мэмнан Марий йал озанлык школ пэлэнсэ ВЛКСМ комитэт партийный кабинэт пэлэн агитколлэктивлан посна сэминарым организоватлэн. Тидэ сэминарыштэ агитатор-шамычлан кажнэ шушаш заньатым эртарышаш вашт тарэш участкыштэ могай тэмэ дэнэ бэсэдым эртарашлан мэтодичэский указаньым пуэна да посна тэмэ-шамыч дэнэ лэкцийым эртарэна. Лэкций эртараш прэподаватэль-шамычым шупшын шогэна. Тидын дэнэ мэмнан агитатор шамыч могай пашам ышташ сай шинчат. Адак парткабинэт пэлэнак консультацийым организоватлымэ.

Агитатор-шамычын вэрлаштэ паша ыштымыштым эрэак тэргэн шогэна. Нунын паша опытыштым вашвашпэрэдаватлашлан комсомол комитэтэш эрэак совэщаньым погэна. Тидэ совэщаньэш агитатор-шамычшкэ опытыштым пэрэдаватлат. Тидэ опыт пэрэдаватлымашат пэш кугу полышым пуыш.

Агитатор-шамыч избиратэль-шамыч коклаштэ кугу авторитэтым налыныт. Тэвэ Васильэв дэн Пуртов йолташмытын кружокышкышт ончыч пэш шагал йэӈ коштыт ыльэ гын, кызыт кружокыш возалтшэшамыч чыланат кошташ тӱӈалыныт. Адак кружок у йэӈ-шамыч дэнэ эрэак йэшаралт шога. Васильэв дэн Пуртов йолташмыт тидым бэсэдым сай эртарымышт, сай умландарымышт дэнэ добитлэныт. Чайников, Сурский моло йолташмытат пашам сай ыштат.

Тидын дэн пырльа ситыдымашэшт уло. Агитатор дэн агитатор-шамыч коклаштэ социалистичэский сорэвнованьэ шарлымэ огыл. Адак йужо агитатор-шамычшкэ пашашкышт сэрйозно огыт относитлэ.

Тидэ ситыдымашым кӱчык жапыштэ пытараш пижына. Адак агитаторлан сай провэрэнный комсомолэц-шамычым йэшарэн шогалтэна.

ВЛКСМ комитэт сэкрэтарь—К. ОРЭХОВ.

ЗАНЬАТЬЫНА САЙ ЭРТА

Мэмнан „Партизан" колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыштэ (Параньгэ район) политшкол пашам сай ышта. Заньатьэ рэгулярнэ эртаралтэш. Комсомолэц-шамыч сай йамдылалт коштыт.

Пропагандист Йанышэв йолташ пэш сай умылтара. Адак заньатьэ эртарымаштэ тӱрлӧ наглядный пособийым примэньатла. Тидэ младнна тунэммэ матэриалым сай усвоитлаш эша кугун полша. Йамбатров Т.

рий - Турэк — Пайдэмиров йолташ йоӈгылыш лукпыныт. Тыгай фактым пэш шуко муаш лийэш. Нуно чыланат иктым гына ончыктат: мэмнан комсомол вуйлатыше пашайэӈ-шамычын йэӈ-шамыч дэк, комсомолэц-шамыч дэк сэрйозный, чуткий, тыршэн относитлымашышт ок ситэ. Йоӈгылыш лукмо-шамыч йатыр улыт гынат, райкомол-шамыч нуным рэабилитироватлаш начар пижыныт. Тидэ шотыштэ комсомол газэт—„Рвэзэ Коммунистат" альэ шкэ пашажым вийангдэн огыл. Комсомол радамыштэ маскироватлалтшэ калык тушман-шамыч ваштарэш кучэдалмашым вийангдыман.

Комсомол гыч йоӈгылыш лукмо-шамычым восстановитлэн, нуным комсомолын активный пашашкыжэ шупшаш—тэвэ кызыт мэмнан ончылно могай задачэ шога.

Мэмнан рэспубликыштэ комсомол радам пэш эркын кушкэш. Тидэ шотыштэ утларак почэш Иоласал, Кужэӈэр, Марий-Турэк да Кырык-Марий организацийшамыч кодыт. Кужэӈэрыштэ 1938 ий пэрвой кварталыштэ комсомолыш улыжат 111 йэӈым гына пуртымо, Кырык-Марийыштэ—191, Иоласалыштэ—71. Утларак начарлан колхозласэ организаций-шамычын кушмашышт шотлалтэш. Рэспубликыштэ 1900 колхоз гыч комсомол организаций 500 колхозыштэ гына. Тидэ эн ончычак комсомолын рольжо дэн характэржым умлыдымаш гыч лэктэш. Комсомол-шамыч пурышо-шамычлан экзамэным ыштылмаш ончыл молодьожым комсомолыш пурымаш дэч лӱдыктэн шогэн. Плэнум тидэ практикым осудитлэн да ситыдымашым тӧрлаташ мэрым ыштэн.

Плэнумын пунчалжым большэвикла шуктымаш—комсомоллан молодьожым воспитатлымаш пашаштыжэ кугу сэӈымашым ышташ полша.

ОХОТНИКОВ ЗАНЬАТЫМ СРЫВАТЛА

Мэмнан Тошто-Крэшын пэрвичный комсомол организаций пэлэнсэ политшколыш политучобым эртараш пропагандистлан Оршанкэ райкомол политучобо отдэл вуйлатышэ Охотников йолташым пэӈгыдэмдымэ. Но Охотников йолташ пропагандист пашашкэ сэрйозно ок относитлэ. Пэш чӱчкыдын заньатьэ эртарымашым срыватла. Шуко кана заньатьэ эртараш мутым пуа да шкэжэ ок тол.

Мэ Оршанкэ райкомол дэч мэр ышташ йодына.

Комсомолэц И. Д. Ф.

Заньатьэ улыжат 3 кана вэлэ эртаралтын

„Ушнымаш" колхоз пэлэнсэ пэрвичный комсомол организацийсэ комсомолэц-шамыч (Марий-Турэк район) шкэ политик шинчымашыштым нӧлталаш политучобым организоватлэныт. Но политучобо пэш начарын эрта. Пропагандист Казанцэв йолташ заньатьым чӱчкыдын срыватла. Тэний улыжат 3 кана вэлэ эртарэн. Адак тидэ кум заньатьыжымат программэ почэш огыл эртарэн.

Тыгак Будьонный лӱмэш колхоз пэлэнсэ комсомол организацийсэ комсомолэц-шамычат тунэмдэ кодыт. Райкомол пропагандистлан Зайцэв йолташым пэӈгыдэмдэн да тидын дэнэ шыплана. А Зайцэв ик заньатьымат эртарэн огыл.

Райкомол Казанцэв дэн Зайцэв йолташмытын заньатьэ кӱрлмыштым шинча гынат, нимогай мэрым ок ыштэ.

М. Г. Фавстов.

Политучобо укэ

Жданов лӱм колхоз пэлэн (Сотнур район) дэкабрь тылзыштэ пэрвичный комсомол организацийым организоватлымэ. Комсомолыш пурышо молодьожым райкомол коммунист шӱлышэш воспитатлаш пижын огыл. Политшколым формальнэ вэлэ организоватлымэ. Дэкабрь тылзэ гыч улыжат ик заньатьэ вэлэ лийын.

Шишкин А.

Марий-Турэк район колхоз школ пэлэн 26 комсомолэц шотлалтэш. Нунын коклаштэ воспитатэльный пашам огыт ыштэ. Политучобо пэш чӱчкыдын кӱрлалтэш. Пропагандист Чэрнышэв заньатьым йамдылалтдэ коштэш. Комсомолэц-шамычын йӧршын огэш интэрэсоватлэ.

Тупицын Н. М.

ВЛКСМ ИОШКАР-ОЛА ГОРКОМЫН III-шо ПЛЭНУМЖО

29-шэ мартыштэ Йошкар-Ола горкомын III-шо чэрэтан плэнумжо эртыш. Плэнум РСФСР да МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ жапыштэ агитационно-массовый пашам ыштымэ нэргэн вопросым ончэн.

Оласэ комсомол организаций СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым партийнэ организацийлан кугу полышым пуэн. Участкылаштэ агитаторлан 218 комсомолэц пашам ыштэн.

Но горкомол СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым агитационно-массовый пашан кумдан шарлымашыжым да кушмашыжым пэӈгыдэмдымэ олмэш луштарэн вэлэ. Горкомол 88 агитаторым йомдарэн. Сай пропагандист да пропагандэ пашам сай организоватлэн шогышо комсомол комитэт-шамычын пашаштым молылан пэрэдаватлэн шогэн огыл. А пропагандэ пашам сай организоватлэн шогышо комсомол организаций-шамыч олаштэ улыт.

Тэвэ Марий йал озанлык коммунист школ пэлэнсэ комсомол организаций 11-шэ избиратэльный участкыштэ агитационно-массовый пашам сай шындэн. Тидэ участкыш паша ышташ комсомол комитэт 25 комсомолэцым прикрэпитлэн. Комсомол комитэт нунын пашаштым эртак тэргэн шога. Нунын дэнэ инструктивный совэщаньым, сэминарым эртара.

Но посна комсомол организаций-шамыч агитатор-шамыч дэнэ нимогай пашам ыштэн огытыл. Лэсотэхничэский институт пэлэнсэ комсомол комитэт кызыт 20 агитаторым йомдарэн. Моло кодшо 7 агитаторыштат пашам кӱлэш сэмын огыт ыштэ. Комсомол комитэт (сэкрэтарь Льовин) агитатор-шамычлан нимогай полышым огэш пу.

Посна комсомол комитэт-шамыч (облздрав, промсойуз) агитатор пашам йӧршын аклэн шогэн огытыл. Агитаторлан „айда йӧра" манын кӧ вэрэштын колтылыныт. Тидын дэнэ агитатор шамыч нимомат ыштэн огытыл.

Адак йатыр вэрэ агитационно-массовый пашам Вэрховный Совэтыш сайлымэ положэньым умландарымашкэ вэлэ кусарэныт. Молодьожым комсомолыш шупшмо вопросым йӧршын брдыжэш кодэныт. Тидын дэнэ типографий пэлэнсэ организаций да промсойуз пэлэнсэ организаций улыжат пэл ий жапыштэ ик йэӈлан вэлэ кушкыныт.

Агитационно-массовый пашан луштарымым горкомолын бэспэчнэ, нэсэрйозно ончымыжо дэнэ гына умландараш лийэш. Горкомолышто агитационно пашам кӧ вуйлатышаш, огыт палэ. Пропагандист-шамыч дэнэ сэминарым, инструктивнэ совэщаньым эртарэн огытыл. Комсомол актив, комитэт сэкрэтарь да горкомол члэн-шамыч агитационно - массовый пашам шкэштат ыштэн огытыл. Тидын дэнэ гына плэнумыштэ критик дэн самокритик лийын огыл. Комсомол актив агитационно-массовый пашан кузэ каймыжым огыт шинчэ.

ВОСПИТАТЭЛЬНЫЙ ПАША ОК ЫШТАЛТ

„Чодра саска" колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыштэ (Роӈго район) политико - воспитатэльный паша начар шындымэ. Политучобо ындэ ныл тылзэ лийэш эртаралтын огыл. Пропагандист Бируков йолташ заньатьэ эртараш огэшат шоналтэ. Антирэлигиозный пропагандат йӧршын огэш ышталт.

Воспитатэльный пашам начар шындымэ дэнак комсомолэц да нэсойузный молодьож коклаштэ бытовой разложэньэ шарлэн. Комсомолэц-шамыч йӱын коштыт. Адак комсомольский взносымат 4 тылзылан тӱлэн огытыл.

Комсомол организацийын кушмашыжат йӧршын укэ. Комсомол организаций сэкрэтарь Горохов йолташ воспитатэльный пашам сайэмдаш огэшат шоналтэ. Комсомол погынымаш комсомолэц - шамычын воспитатлышэ погынымашын савырымэ огыл. Критик дэнэ самокритик укэ.

Комсомолэц.

„БРИГАДИР" КОЛХОЗ ПОЧЭШ КОДЭШ

Морко район „Бригадир" колхоз шошо агалан пэш начарын йамдылалтэш. Тачэ кэчылан плуго, шӱрэ, моло йал озанлык тарман-шамыч тӧрлатыдэ лум йӱмалнэ шала пӧрдалыт. Удымо машина рэмонтироватлыдэ пашам ыштэн ок кэрт, но тудым рэмонтироватлаш иктат шоналтэн огыл. Колхоз прэдсэдатэль Иванов шошо агалан йамдылымашым ок вуйлатэ, эрэак йӱын вэлэ коштэш.

Тарасов.

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

Фашистский Гэрманий Чэхословакийым ужашлаш йамдылалтэш

Гэрманий фашистский пэчать Чэхословакийым ужашлымэ проблэмым кумдан каҥаша. Фашистский „Фелькишер беобахтер" официоз, тидын мартэ судэтский нэмэц - шамычлан автономийым пумо нэргэн трэбованьым тӱҥ шотыш-то тудо выдвигатлэн, кызыт тыгайак автономийым словак, вэнгэрэц да польак-шамычлан пумаш нэргэн трэбованьым выдвигатла. Тидэ трэбованьым шуктымаш фактический чэхословак калыкын йэдинствожо дэнэ нэзависимостьшым шупшын налмашым, Чэхословакийым фашистский Гэрманий, Польшо да Вэнгрий налашлан кэлшышэ ик мыньар изи государствылан шэлэдымашым о н ч ы к т а ыльэ.

„Амэриканский молодьож кузэ ила"

США-штэ „Амэриканский молодьож кузэ ила" лӱман книгам публиковатлымэ. Тидэ книгаштэ амэриканский молодьожын физичэский состойаньыжэ нэргэн данный-шамычым ончыктымо.

Элыштэ, книгаштэ ойлалтэш, кӱчызылык дэн нужналык кумдан шарлэн. Тидын дэнэ тӱрлӧ чэр шарлэн.

Книган ончыктымыжо почэш, США-н чыла школьникшэ физичэский ситыдымашан улыт. Армий дэн флотыш добровольцым погымо годым тазалыкын состойаньыжэ ок ситылан лийын 20 процэнтшэ браковатлалтыт.

ЙОЧА-ШАМЫЧЫН ТАЛАНТЫШТ КУШКЭШ

Йошкар-Олан школлаштыжэ каникул дэч вара кумышо кэчым тунэмыт. Пийалан, чудэсный йоча-шамыч тэний шошо каникулым нигунамсэ дэчат вэсэлан, куанэн эртарышт. Тэнийсэ шошо каникулын эн замэчатэльныйжылан ВЛКСМ Йошкар-Ола горкомын инициативышэ почэш оласэ школьник шамычын художэствэнный самодэйатэльностьыштым ончымаш эртарымашым шотлаш лийэш. Тидэ ончымашын цэльжэ—школласэ самодэйатэльный кружок - шамычын кушшо талантыштым палэн налаш да сай кружок-шамычын опытыштым моло кружоклашкэ шараш. Ончымаштэ чылажэ 7 коллэктив выступатлэн: чодра завод пэлэнсэ школ гыч—йоча ансамбль, 6-шо номэран кыдалаш школ гыч хоровой кружок да рэспубликанский пионьэр пӧрт гыч—хоровой, драматичэский да балэтный кружок шамыч выступатлышт.

Йоча - шамычын выступатлымышт гыч раш койэш: нуно мэмнан элым, вождьна шамычым, Совэт Ушэмын гэройжо-шамычым мучаш дымын йӧратымаш духэш воспитатлалтыт. Нунын онгыр гай йӱкышт йоча-шамычын эн лишыл йолташышт кугу Сталин йолташ нэргэн, Сэвэрный польусым сэҥэн налшэ гэройшамыч нэргэн, гэроичэский испан калык нэргэн чаплэ мурым йонгалтарат.

6 номэран кыдалаш школын хоровой кружокшо нэргэн поснак каласаш кӱлэш. Тидэ кружок прэподаватэльница Богомолова йолташын вуйлатымыжэ почэш сложный муро-шамычымат пэш сайын мурэн ончыктышт. Утларак сайын „Богатая невеста" кино фильм гыч „Ой, вы кони" да русский калык мурым пэш сайын мурэн пуышт. Осокин Гришан почэламут каласымыжымат моктыдэ ок лий.

4 №-ан школын струнный оркэстржэ йатыр мурым начарын огыл исполньатлыш.

5 №-ан школын 2-шо классыштыжэ т у н э м ш э Смирнова Лайа „Папанинэц шамыч нэргэн" почэламутым каласымыжым зал кугун сово кырэн вашлийэ.

Тидэ ончымаш йоча-шамыч кокла гыч замэчатэльный талантан рвэзэ - ӱдыр-шамыч кушмым ончыктыш. Тэвэ 6 №-ан школысо хорын запэвалжэ Чибасов Шура талэ мурызо лийэш манын ӱшанаш лийэш.

Художэствэнный самодэйатэльностым ончымаштэ 250 йэҥ выступатлэн. Нунын кокла гыч ойыртэмалтшэ-шамычлан прэмийым пуымо. Пэрвой прэмийым (100 тэнгэм) 6 №-ан кыдалаш школын хоржо, кокымышым (75 тэнгэм) 4 №-ан школын струнный оркэстржэ налын. Тидлэч посна 890 тэнгэм индивидуальный прэмийым пумо.

Йоча-шамычын самодэйатэльный искусствыштым ончымаш сай эртыш. Тыгайым утларак эртараш гын, сай лийэш.

Ал. Соколов.

Иоча-шамычын художэствэнный самодэйатэльностьыштым ончымаштэ участвоватлышэ V-шэ школын танцор-жо-шамыч.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

Азэрбайджанский искусство дэкадэ участник-шамыч Москош толыныт

30 март кастэнэ Москошко спэциальный пойэзд дэнэ Баку гыч 5 апрэльыштэ тӱҥалшаш Азэрбайджанский искусство дэкадын участникшэ - шамыч толыныт. Пойэзд толмылан Курский вокзал пэрроныш искусство пашам виктарыше Всэсоюзный Комитэтын, СССР Государствэнный Лэнин ордэнан Акадэмичэский Кугу тэатр, Горький лӱмэш СССР Московский Лэнин ордэнан художэствэнный акадэмичэский тэатр да столицысэ моло тэатр коллэктив-шамычын прэдставитэльышт, тугак пэчать прэдставитэльшамыч погынэныт. Москошко чылажэ 700 нарэ йэҥ толыт.

1-шэ апрэльыштэ М. Ф. Ахундов лӱмэш Азэрбайджанский государствэнный опэр дэн балэт тэатр артист-шамыч Азэрбайджанский искусство дэкадым почмо годым шындышаш „Кьор-Оглу" опэрым рэпэтироватлаш тӱҥалыт.

Лысэнко йолташ Лэнин лӱмэш йал озанлык Наук акадэмийын прэзидэнтшэ

СССР Вэрховный Совэт Сойуз Совэт Прэдсэдатэльын замэститэльжэ акадэмик Трофим Дэнисович Лысэнком Лэнин лӱмэш йал озанлык Наук акадэмийын прэзидэнтшылан сайлымэ.

Кӱкшӧ шурно лэктыш вэрч кучэдалшэ самырык звэна шамычлан полыш

ПЫРЧАН КУЛЬТУРЫМ ӰДЫМАШЫН У СПОСОБШО

Ий йэда 7—8 миллиард пуд сталинский урожайым налшаш вэрч кучэдалмаштэ ончыл колхоз дэн совхоз-шамыч йатыр у агротэхничэский прийом-шамычым кучылташ тӱҥалыныт. Нинэ прийом-шамыч социалистичэский зэмлэдэлийын стахановэцшэ - шамыч дэнэ ончыл агроном да йал озанлык учоный - шамыч дэнэ ырльа ыштэлтыныт. Пырчан культурым ӱдашлан СССР Вэрховный Совэт дэпутат Д. Камышэнко йолташын ыштымэ способшат у прийом - шамыч шотыш пура.

У способ дэнэ ӱдымашын сущностьшо кушто?

Палэ, колхозлаштэ да совхозлаштэ коча годсо кид дэнэ ӱдымашым, утларак совэршонный рӓд дэнэ ӱдымаш дэнэ вашталтымэ. Социалистичэский промышлэнность колхоз дэн совхоз-шамычым тракторный рӓдовой сэйалкэ-шамыч дэнэ вооружитлэн. Рӓдовой ӱдымашым пуртымаш—колхоз да совхоз - шамычын кугу сэҥымашышт: тудо урожайым кугун нӧлта.

Но кызыт ӱдымӧ рӓдовой ӱдымашын альэ йатыр совэршэнствоватлымэ огыл. Рӓдовой ӱдымаштэ ик рӓд дэн вэсыжэ коклаштэ 12—15 сантимэтр нарэ вэр кодэш. Рӓдлаштэ пырчэ-шамыч иктыжэ вэсыжэ дэч пэш чак возыт. Тыгай годым ӱдымӧ вэрын ик мыньар ужашыжэ растэний - шамыч дэнэ начар использоватлалтэш. Тиддэч посна пырчэ-шамыч, варажым растэний - шамычат, иктыжэ вэсыштлан мэшайат: нуно питатэльный вэщэство да вӱд вэрч кучэдалаш тӱҥалыт. Иктышт вэсыштым тыгэ орландарымаш растэнийын кушкашыжэ кугу энтэкым конда.

Йал озанлык стахановэцшамыч умлэныт: кӱкшӧ урожайым налашлан кӧра ӱдымӧ мландын кажнэ сантимэтр участкыжым кучылташ кӱлэш да кажнэ растэнийлан кушкашыжэ сай условийым ыштыман. Стахановэц-шамыч ырэсла ӱдымаш манмым ышташ тӱҥалыныт. Ик гэктарлан кӱлшӧ ӱдымӧ нормын пэлыжым нуно сэйалкэ дэнэ ик направлэньэ дэнэ, а вэс пэлыжым — вэс направлэньэ дэнэ, пэрвойсылан пэрпэндикульарнэ ӱдаш тӱҥалыныт. Стахановэц - шамыч ырэсла ӱдымаш дэнэ пырчым пасу мучко тӧр шэлэдымашым шуыныт да растэнийлан кушкашыжэ утларак сай условийым ыштэныт.

Ырэсла ӱдымаш утларак кумдан Ч э л ь а б и н ский, Куйбышэвский да моло областьласэ совхоз дэн колхозлаштэ шарлэн. Тудо урожайым пэлынак кугэмда. Тэвэ, мутлан Чэльабинский областьысэ Буранный зэрносовхозышто 1937 ийыштэ ырэсла ӱдымаш способ дэнэ 1500 гэктар йаровой культурым ӱдэныт ыльэ. 728 гэктарэш ырэсла ӱдымаш способ дэнэ ӱдымо ош шыдан кокла шот дэнэ гэктар гыч 28 цэнтнэрым пуэн. Тунамак ырэсла способ дэнэ огыл ӱдымаштэ тыгай мландыштак ош шыдаҥым гэктар гыч улыжат 18 цэнтнэрым вэлэ налмэ.

Тугэ гынат, ырэсла ӱдымаш рӓдовой ӱдымашын ситыдымашыжым тичмашнэк ок пытарэ: тудо рӓдлаштэ пырчын расположэньжым ок вашталтэ. Тидэ задачым ӱдымашын у мэтодшо да Камышэнко агрономын к о н с т р у к т и р о в а тлымэ „СКТ 52-2" сэйалкэ разрэшитлат.

У сэйалкэ пырчан культурын сэмэнажым пасу мучко тӧр шэлэдэ да тудым ик гай кэлгытыш, иктыштым вэсышт дэч опрэдэльонный торатыш рок дэнэ лэвэдэш. Сэйалкын сошникшэ-шамыч ӱдэн каймэ годым ӱдымӧ пырчым йуалгэ почван слой дэнэ лэвэдэш. Тидын дэнэ тудлан нэрэшкашышкэ сай условийым ышта.

У сэйалкыштэ сошник дэн сошник коклаштэ растойанийым $6^1/_3$ сантимэтрыш шуктымо. У сэйалкэ тошто сэйалкын ситыдымашыжэ-растэний-шамычын корангда, растэнийлан кушкашыжэ сай йӧным ышта.

ӱдымашын у способшо да у сэйалкэ шкэныштым тичмашнэк оправдатлэныт да мэмнан социалистичэский йал озанлыкыштэ кумдан шарлаш правам налыныт.

„СКТ-52-2" сэйалкэ культурный, шӱк шудо-шамыч дэч йандар да сайын обрабатывалтымэ почвым йодэш. Тидэ условийыштэ тудо урожайым йатыр кугэмда.

1938 ийыштэ Совэт Ушэмын шуко районлаштыжэ „СКТ-52-2" сэйалкэ-шамыч пашам ышташ тӱҥалыт. Колхоз, МТС да мландэ орган-шамыч у машин-шамыч дэнэ ӱдаш шкэ жапыштыжэ йамдылалтшаш улыт. ӱдышӧ-шамыч кадрым йамдылаш, сэйалкым тунэм налаш, тудым погаш, устанавливатлаш да рэгульироватлаш тунэмаш кӱлэш. Тидэ — урожайым нӧлталашлан ӱдымашын у мэтодым сэҥымашым дэнэ использоватлымаштэ кӱлэшан условий-шамыч улыт.

Агроном В. Абрамов.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—223. Тираж 3000 экз. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун".